

Hoogtepuntenmagazine 2017

Kenniscentrum Zorginnovatie

Samen slimme oplossingen bedenken

Vitale uitdaging

Testen aan het bed van de patiënt

praktijkgericht **onderzoek**

Onderwijs

Totaal > 2300 studenten betrokken bij het kenniscentrum:

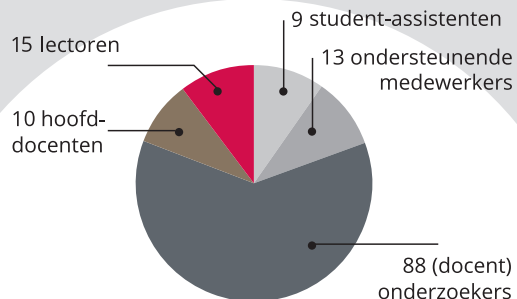
≈ 600 meegewerkt aan een project

>1700 volgden onderwijs

Personeel

Totaal 135 medewerkers:

46 gepromoveerde medewerkers

12 promovendi met voucher HR

10 promovendi zonder voucher HR

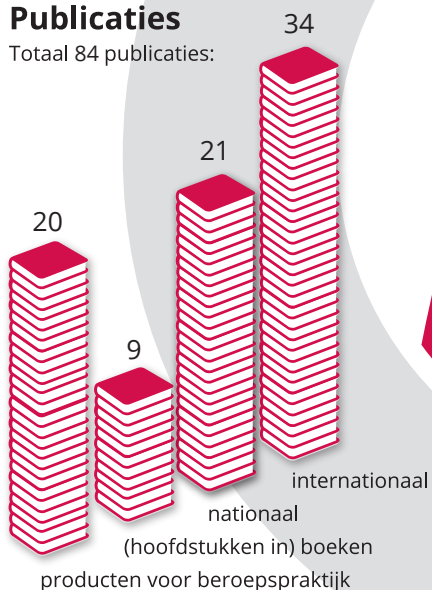
Projecten

Totaal 50 extern gefinancierde projecten:

20 gestart
23 afgerond

Publicaties

Totaal 84 publicaties:

Inkomsten

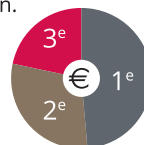
Totaal € 2,75 mln.

Per geldstroom:

1^e: € 1,43 mln.

2^e: € 0,83 mln.

3^e: € 0,49 mln.

67% van acquisitie was succesvol (waarvan 10 projecten > € 50.000,-)

In de media

80 berichten

Internationale samenwerking

Presentaties

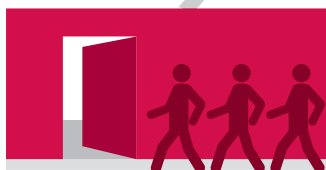
Totaal 157 presentaties:

46 internationaal
111 nationaal

Externe partners

> 300 partners uit de maatschappij, praktijk en wetenschap

Bezoekers

> 1300 bezoekers van bijeenkomsten (mede) georganiseerd door het kenniscentrum

Dr. Ton Bakker

Functiebehoud bij Ouderen in Levensloopperspectief

Dr. Jacomine de Lange

Transities in Zorg

Dr. Maarten Schmitt

Bewegen naar Gezondheid

Dr. Mieke Cardol

Disability Studies, Diversiteit in Participatie

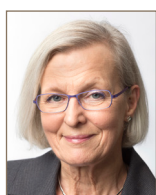
Dr. Hang Le

Labinnovatie en Point-of-Care Testing

Dr. AnneLoes van Staa

Transities in Zorg

Dr. Connie Dekker-van Doorn

Evidence-Based Care in Nursing

Dr. Harald Miedema

Arbeid en Gezondheid

Hanneke Torij MSc

Verloskunde en Geboortezorg

Dr. Marleen Goumans

Samenhang in de Ouderenzorg

Dr. Karin Neijenhuis

Zorg voor Communicatie

Dr. Patricia Vuijk

Publieke Zorg en Preventie voor Jeugd

Dr. Chris Kuiper

Participatie

Dr. Henk Rosendal

Wijkzorg

Dr. ir. Linda Wauben

Technische Innovatie in de Zorg

Dit Hoogtepuntenmagazine biedt u een doorkijk in de werkzaamheden en resultaten van Kenniscentrum Zorginnovatie in 2017. Het is mooie schakering aan onderwerpen. Altijd gerelateerd aan actuele en belangrijke ontwikkelingen in het werkveld van de zorg en nauw verbonden met de opleidingen van Hogeschool Rotterdam. Studenten en docenten kunnen leren van de resultaten van ons werk en zijn zelf ook betrokken bij het realiseren van deze resultaten. Dit geldt ook voor partners buiten de hogeschool. Zo verbinden wij praktijk, onderwijs en onderzoek. Wij halen daarmee een hoog rendement uit onze investeringen.

Wij zijn trots op wat we bereiken en wat we kunnen bijdragen aan de kwaliteit en het opleiden van de beroepspraktijk. Wij werken daarin graag met u samen. U bent van harte welkom om met ons 'kennis-te-maken'!

Namens alle medewerkers van het kenniscentrum,

Marleen Goumans,
Directeur

Samen slimme oplossingen bedenken

‘Stop planning, start prototyping!’ Dat is het motto van de minor Zorgtechnologie van Hogeschool Rotterdam. In deze minor gaan vierdejaars studenten van allerlei studies – van Ergotherapie tot Industrieel Product Ontwerpen (IPO) en van Verpleegkunde tot Informatica – samen op zoek naar een technologische oplossing voor een probleem in de zorg. Lector Technische Innovatie in de Zorg, Linda Wauben vertelt: “Het unieke aan deze minor is dat het om echte problemen gaat. Bijvoorbeeld: ‘Hoe kan ik de wielen van mijn rolstoel schoonmaken?’ of ‘Deze houder voor sondevoeding is niet handig’. Dat maakt het natuurlijk extra leuk!”

Voor deze minor werkt Hogeschool Rotterdam nauw samen met het Erasmus MC. Onno Helder is zowel onderzoeker en verpleegkundige in het Erasmus MC als docent Verpleegkunde bij Hogeschool Rotterdam. “Veel van de onderzoeksvragen voor de minor komen van verpleegkundigen uit het ziekenhuis. Zij lopen de hele dag tegen diverse kleine en grotere praktische problemen aan”, vertelt Helder. “Om die problemen zelf te zien en te ervaren, maar ook om hun ideeën en prototypes te testen, gaan de studenten regelmatig langs in het ziekenhuis.” Collega Ronald van Gils, hoofddocent Industrieel Product Ontwerpen bij de hogeschool, vult aan: “Die samenwerking met verpleegkundigen en andere eindgebruikers is heel belangrijk. Zij weten als geen ander wat wel en niet werkt in de praktijk. En door hen krijgen wij ook minder snel last van tunnelvisie.”

Gebruiksvriendelijk

“Als lector wil ik praktijk, onderwijs en onderzoek met elkaar verbinden”, zegt Wauben. “De [minor Zorgtechnologie](#) is daar een mooi voorbeeld van. We combineren daarin praktijkonderzoek met theoretische onderdelen, zoals het leren schrijven van een wetenschappelijk artikel.” De minor bestaat nu drie jaar en heeft al veel slimme technologische oplossingen opgeleverd.

Zoals de Babylengtemeter, een apparaat voor het meten van baby’s in de couveuse. “De bestaande meetlat was groot, onhandig en gaf de baby’s veel stress. In 2015 zijn we gestart met de ontwikkeling van een nieuwe meetmethode”, vertelt Van Gils. “We begonnen met wat houten blokjes en een lineaal. En we eindigden twee jaar later met deze nieuwe, gebruiksvriendelijke Babylengtemeter.”

Stokje doorgeven

“Een paar weken geleden hebben we de Babylengtemeter officieel in gebruik genomen in het Sophia Kinderziekenhuis”, vertelt Helder. “En drie academische ziekenhuizen gebruiken ‘m voor wetenschappelijk onderzoek. Geweldig toch!” Projecten zoals de Babylengtmeter zijn estafetteprojecten: ze duren meerdere jaren en in de tussentijd wordt het stokje doorgegeven aan nieuwe studenten. Van Gils: “Zo voorkomen we dat een project stopt als de minor is afgelopen. Dat zou namelijk zonde zijn van alle goede ideeën en energie die we erin stoppen.” Net als de docenten zijn ook de studenten erg enthousiast over de minor Zorgtechnologie. Wauben: “Ze zijn echt onder de indruk van hoeveel ze met hun technologische oplossingen kunnen betekenen voor de zorg. Mooi om te zien!”

Betere communicatie, beter gevoel

Als jongeren met leeftijdgenoten veel praten over stressvolle of sombere zaken, hebben ze meer kans op ernstige stemmings- en angstklachten. Steffie van der Meij-Baijens, promovenda en docente Verpleegkunde, ontwikkelt binnen het project '[Happy Friends, Positive Minds?!](#)' een interventieprogramma om die klachten te voorkomen. Met dit programma leren schoolprofessionals hoe jongeren vervelende zaken met leeftijdsgenoten kunnen bespreken op een manier die wél constructief is. De professionals krijgen tools om zowel problematische als constructieve gesprekspatronen te ontdekken en ze worden getraind jongeren te helpen met het laatste. Na de implementatie wordt onderzocht hoe werkbaar het programma is en of jongeren inderdaad minder angst- en stemmingsklachten vertonen.

Theater maken voor iedereen

Professionele theatervoorstellingen waarbij acteurs met en zonder beperking samenwerken: Theater Babel Rotterdam (een samenwerking tussen het rotterdamscentrumvoortheater en Pameijer) verzorgt deze. Hun opleidingen tot acteur of theatermaker worden toegankelijk voor zowel mensen met als zonder beperking. En dat niet alleen. Ze willen hun werkwijze overdraagbaar maken via een digitaal platform, zodat ook andere instellingen ermee aan de slag kunnen. Kenniscentrum Zorginnovatie draagt hieraan bij door middel van onderzoek. Kennis vergaren en delen, bijvoorbeeld over voorwaarden voor succes én het effect op het publiek, is een belangrijk onderdeel van het project '[Inclusieve Podiumkunst voor Artiesten met en Zonder Beperking](#)'. Evenals netwerken opbouwen en verstevigen.

Zó voelt zwanger zijn

Persoonsgerichte zorg wordt steeds belangrijker, ook in de verloskunde. Uit onderzoek blijkt dat hoe eerder verloskundigen in opleiding oefenen met *woman-centred care*, hoe sterker zij deze benadering in de praktijk kunnen neerzetten. Daarom gaan eerstejaars studenten Verloskunde in het project '[ISeeYou](#)' vrouwen van de zwangerschap tot en met de kraamtijd volgen in hun contacten met zorgprofessionals. De studenten verbinden zich hierbij met de vrouw als zorgvrager in plaats van met de zorgprofessional. Door letterlijk en figuurlijk naast haar te staan, krijgen studenten meer inzicht in de individuele behoeften, ervaringen, gedachten, emoties, waarden, normen, wensen en angsten van de vrouw.

Bekwame verpleegkundigen

Zelfmanagement is het vermogen van mensen om hun aandoening zo goed mogelijk in te passen in hun leven. Met het toenemende aantal chronische patiënten ontstaat steeds meer vraag naar ondersteuning bij zelfmanagement en interprofessionele samenwerking. Uit onderzoek blijkt echter dat (student)verpleegkundigen het moeilijk vinden zelfmanagementondersteuning te bieden en hiervoor ook vaak niet de juiste competenties hebben. In het onderzoeksprogramma '[ZM-Doc](#)' worden daarom instrumenten voor zelfmanagementondersteuning verder ontwikkeld en geïmplementeerd. Hiermee kunnen (student)-verpleegkundigen zich ontplooiën tot bekwame professionals die patiënten en cliënten de juiste ondersteuning bieden.

Klare taal

Het aantal laaggeletterden in Rotterdam is hoog en het is belangrijk toekomstige taalachterstanden te voorkomen. Dat begint bij jonge kinderen en de mensen die dagelijks met hen communiceren: pedagogisch medewerkers. Met verschillende strategieën kunnen zij de taalverwerving van kinderen (vaak onbewust) stimuleren. In het project '[Met Taal Vooraan](#)'-ontwikkelen Hogeschool Rotterdam, Zorggroep Logopedie Rotterdam (ZOLORO) en drie locaties voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) in Rotterdam de training 'Taal Vooraan'. In de training ontvangen de pedagogisch medewerkers van de VVE-locaties on-the-job coaching van logopedisten. Met de technieken die zij krijgen aangeleerd, kunnen zij kinderen in de voorschoolse leeftijd meer 'klare taal' bieden.

Jong geleerd...

Ouders en zorgverleners zijn soms geneigd om jongeren met een chronische aandoening (te) veel te helpen en keuzes voor hen te maken. Dit gaat ten koste van de zelfstandigheidsontwikkeling, de eigen regie en de autonomie van de jongere. Eigen regie betekent vooral: zelf bepalen. Ook initiatief nemen om zelf hulp te vragen kan een teken zijn van eigen regie. [Ready Steady Go](#) (RSG) maakt jongeren en ouders bewust van de noodzaak – op welke manier dan ook – zelf in actie te komen. RSG start al bij het begin van de middelbare schooltijd. Zo kan de jongere zich al vroeg ontwikkelen tot een sterke partner in de zorg die verantwoordelijkheid neemt voor zijn of haar gezondheid. En, nog belangrijker: een leven leiden dat voor hem of haar waardevol is.

Fighting Loneliness: Europese zoektocht naar verbinding

Eén op de vier ouderen in Rotterdam heeft niemand om op terug te vallen en ruim de helft voelt zich eenzaam. De gemeente Rotterdam heeft eenzaamheidsbestrijding hoog in het vaandel en was benieuwd: hoe pakken andere landen dit aan? In samenwerking met de gemeente startte senior onderzoeker Elin Koppelaar een Europees project om best practices te verzamelen en uit te wisselen. Koppelaar: "Al na de eerste bijeenkomst zagen we hoe Belgische collega's aan de slag gingen met een Rotterdams voorbeeld. Zeer veelbelovend voor de rest van het project!"

In totaal doen zes Europese landen mee aan het project [Fighting Loneliness](#). Ze werken samen om kennis, competenties en vaardigheden van studenten en professionals te verbeteren. Koppelaar: "De bedoeling is om van elkaar te leren. Eerst kijken we welke interventies in andere landen succesvol zijn en vervolgens waar je aan moet voldoen om met die interventie eenzaamheid écht te bestrijden. Welke competenties en rollen hebben zorgprofessionals bijvoorbeeld nodig voor de implementatie? En welke belangrijke condities dragen bij aan het resultaat? We bekijken de kans van slagen vanuit vier verschillende invalshoeken. Niet alleen vanuit de praktijk, het onderwijs, de beleidskant of de ouderen zelf. Juist de combinatie van die vier geeft inzicht in de kans van slagen."

Een goede start

Ieder land organiseert een bijeenkomst waarbij het een aantal best practices en één learning

practice presenteert. Nederland beet afgelopen oktober het spits af. "De praktijkvoorbeelden werden geselecteerd door een Rotterdamse expert-groep met afgevaardigden uit het onderwijs, de praktijk, de beleidskant en de doelgroep zelf", vertelt Koppelaar. "Erg leuk is dat juist de learning practice - een interventie die nog in ontwikkeling is - voor onze Belgische collega's aanleiding was voor nader onderzoek. De resultaten die hun studenten boeken, kunnen waardevol zijn voor zowel de Nederlandse als Belgische praktijk. Bovendien kwam er veel waardevolle input uit de andere landen voor extra te onderzoeken succesfactoren. Een mooi begin dus!" Er is ook al sprake van een spinoff, vertelt ze: "Studenten van de minor Beyond Borders geven het project een extra dimensie. Zij nemen eigenhandig de praktijk van eenzaamheidsbestrijding onder de loep in Australië, China en Spanje."

Gezonde mantelzorger, betere zorg

In Nederland wordt participatie van naasten in de zorg gestimuleerd, maar hoe voorkom je overbelasting van naasten? Wijkverpleegkundigen vinden het vaak nog moeilijk in te schatten wat de belastbaarheid is van naasten en met welke ondersteuning zij gebaat zijn. Vooral in de laatste levensfase van een vriend of familielid ligt overbelasting op de loer: naasten verlenen dan gemiddeld 25 uur per week zorg. Als zij uitvallen, kan dat leiden tot meer spoedopnames van palliatieve patiënten. Wijkverpleegkundigen kunnen met de juiste diagnoses en interventies voorkomen dat naasten uitvallen en hun participatie bevorderen. Doel van het project '[InCaSu@home](#)' is een trainingsprogramma dat de wijkverpleegkundige hierin wegwijs maakt.

Wegwijs in werk

Welke kennis- en informatiebehoefte hebben werknemers met een arbeidsbeperking en hun (aspirant-)werkgevers? Bijvoorbeeld als het gaat over arbeidsmogelijkheden bij bepaalde aandoeningen, terugkeren na ziekteverzuim of over aanpassingen aan de werkomgeving? Dit wordt onderzocht in het project '[Informatiebehoeften Arbeidsparticipatie](#)'. Met de juiste kennis is het voor iemand met een chronische aandoening mogelijk makkelijker om aan het werk te komen of te blijven. Om de aanwezige kennis- en informatiebehoefte te inventariseren, worden vijf focusgroep-bijeenkomsten gehouden met werknemers en zzp'ers met een chronische aandoening én HRM-professionals. De informatie waar behoefte aan blijkt, wordt verwerkt in begrijpelijke factsheets voor de digitale bibliotheek van het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum (AKC).

Zingeving in zorg

Als mensen ouder worden, kan het een uitdaging zijn om zingeving te ervaren. Ze stellen vragen als: "Waar heeft mijn leven toe gediend?", "Waar hoor ik nog bij in deze tijd?" en "Wat maakt mijn dag de moeite waard?". Voor ouderen die thuis wonen, is geestelijke zorg minder beschikbaar dan in woonzorgcentra. Het zijn nu vooral thuiszorgmedewerkers aan wie zij hun zingevingsvragen stellen, maar die weten vaak niet hoe hierop te reageren. Ook kleine momenten van zingeving vinden zij moeilijk te herkennen. In het project '[Betekenisvol Leven in de Buurt](#)' krijgen verpleegkundigen en verzorgenden ondersteuning van geestelijke verzorgers om beter met zingevingskwesties om te gaan. Ook het netwerk van de cliënt en organisaties op het gebied van geestelijke verzorging in de buurt wordt betrokken.

Vitale uitdaging

Vitaliteit is in Rotterdam een belangrijk vraagstuk. De levensverwachting neemt weliswaar toe, maar de verschillen tussen wijken en burgers zijn groot. Deze trend is ook zichtbaar in Den Haag, Delft en Leiden. Daarom slaan Hogeschool Rotterdam, Hogeschool Leiden, De Haagse Hogeschool en Hogeschool Inholland de handen ineen binnen het consortium Vitale Delta. Samen werken zij aan een gezonde omgeving, meer veerkracht en eigen regie voor inwoners van de Deltaregio.

Het consortium van de vier hogescholen bundelt de krachten van maar liefst negentien lectoren. Dit voor een zo breed mogelijke benadering van het begrip vitaliteit. Daarmee wordt ook de bestaande samenwerking met andere regionale kennispartners versterkt. [Vitale Delta](#) is een belangrijk programma voor de partners in en betrokken bij Medical Delta. De partijen richten zich gezamenlijk op de thema's bewegen, integrale wijkaanpak, zorgtechnologie, persoonsgerichte zorg en zelfmanagementondersteuning. Programmaleider AnneLoes van Staa: "We gaan echt samenwerken en samen leren tussen hogescholen. We hebben vier werkpakketten samengesteld, waarin alle hogescholen samen werken aan een specifiek thema rond vitaliteit en gezondheid.

Op die manier doe je recht aan ieders deskundigheid. Bijvoorbeeld in het werkpakket Fysiek Vitaal: De Haagse Hogeschool heeft een sportcampus en een onderzoeksprogramma over jeugd en sport; dat is een prachtige aanvulling op wat wij in Rotterdam en Leiden doen aan onderzoek naar beweeginterventies bij ouderen."

De vier werkpakketten zetten in op inhoudelijke kruisbestuiving, personele uitwisseling, netwerkvergroting en grotere werfkracht op de thema's. Leidende principes zijn: co-creatie met burgers, cliënten, patiënten en professionals, een maatschappelijk innovatieperspectief, interprofessioneel samenwerken en ondernemerschap. Zowel gezond opgroeien als ouder worden staan centraal dankzij de levensloopbenadering (-9 maanden tot +100 jaar) en projecten richten zich niet alleen op de gehele wijk, maar ook op het individu.

Het College van Bestuur van Hogeschool Rotterdam is trots op de totstandkoming van Vitale Delta. Collegelid Angelien Sanderman: "Met de nota 'Rotterdam Vitale Stad' wil de gemeente de gezondheid en vitaliteit van alle Rotterdammers bevorderen en stimuleren. We zien het als onze verantwoordelijkheid om daaraan bij te dragen. Het consortium stelt ons in de gelegenheid daar stevig werk van te maken." Het praktijkgerichte onderzoeksprogramma heeft een looptijd van acht jaar en wordt gefinancierd met een subsidie van SIA SPRONG.

Consortium Zwangerschap & Geboorte gaat door

De sterftecijfers rond zwangerschap en geboorte dalen, maar in Nederland minder hard dan in de landen om ons heen. Dat lijkt vooral te komen door de organisatie van zorg en de samenwerking tussen zorgprofessionals in de verloskundige keten. Om die samenwerking te verbeteren, stimuleert ZonMw sinds 2013 de ontwikkeling van een landelijk kennisnetwerk in de geboortezorg, bestaande uit acht regionale consortia. Door een nieuwe subsidie van ZonMw kan het [Regionaal Consortium Zwangerschap & Geboorte Zuidwest Nederland](#) de komende vier jaar verdergaan met multidisciplinair en lijnoverstijgend onderzoek, kennisdeling en inzet van onderlinge expertise.

OverSTAP

Voor alle leerlingen is de overstap van de basisschool naar het voortgezet onderwijs spannend, maar leerlingen die moeite hebben met sociale communicatie en flexibiliteit voelen zich vaak extra angstig, onzeker en onveilig. Deze extra spanning kan tot problemen leiden in het voortgezet onderwijs. In Engeland is er een schooltransitieprogramma (Transition Pack) voor deze leerlingen opgezet en de eerste resultaten zijn veelbelovend. Met hulp van een RAAK-PRO subsidie is dit schooltransitieprogramma binnen het project '[MOVING](#)' ook voor Nederland geschikt gemaakt. In 2017 is het programma in de praktijk getest in een kleine pilot, hiervan heeft het team veel geleerd over hoe de Nederlandse versie van het Transition Pack, STAP genaamd, kan worden ingezet.

Zorglogistiek onderwijs komt eraan

Door de vergrijzing en de toename van vacatures in de zorg, is het noodzakelijk om efficiënter en doelmatiger te werken. Dat vraagt om kennis en beheersing van processen in de zorg, informatie- en goederenstromen en kostenoptimalisatie en tegelijkertijd voldoen aan wensen van cliënten/patiënten. Ofwel: zorglogistiek. In het project '[Health Logistics Education and Logistics Pathway](#)' vindt internationaal kennisuitwisseling plaats om een doorlopende onderwijsleerlijn in zorglogistiek te ontwikkelen, van beroepsonderwijs tot en met PhD-niveau. Samenwerkingspartners zijn universiteiten en hogescholen in Estland, Finland, België, Spanje en Nederland. Iedere partij heeft een specialisatie en ontwikkelt op basis van de gevraagde competenties een deel van de modules. Zo ontstaat direct een netwerk voor zorglogistiek.

Eindelijk: een leerboek over zelfmanagement en eigen regie

Ondersteuning bij zelfmanagement van patiënten: het hoort tot de kern van verplegen. Toch is deze taak vrij nieuw en veel verpleegkundigen vragen zich af hoe zij hieraan vorm kunnen geven. Het leerboek 'Verpleegkundige ondersteuning bij zelfmanagement en eigen regie' is speciaal ontwikkeld voor studenten hbo-V en verpleegkundigen uit de beroepspraktijk, die hun competenties op het gebied van zelfmanagementondersteuning verder willen ontwikkelen.

Het leven van mensen met een (chronische) ziekte verlichten en ze helpen hun waardigheid en eigen regie te behouden. Volgens auteurs AnneLoes van Staa, Lausanne Mies en Ada ter Maten-Speksnijder is dát waar het om draait bij het ondersteunen van zelfmanagement. Hun [leerboek](#) geeft verpleegkundigen, studenten Verpleegkunde en verpleegkundig specialisten handvatten om bij te dragen aan een leven dat voor patiënten zinvol en de moeite waard is. Het geeft de benodigde kennis, traint de benodigde vaardigheden en bespreekt de gewenste attitude. Denk bij dat laatste aan een open houding, goede gespreksvoering en samenwerking met de patiënt en andere (mantel) zorgverleners.

Gelijkwaardig partnerschap

De onderzoekers nemen de positieve kracht van mensen met een chronische aandoening als uitgangspunt en willen de verpleegkundige uitdagen een zo gelijkwaardig mogelijk partnerschap met patiënten aan te gaan. Ook wordt aandacht besteed aan het

ondersteunen van mensen met lage gezondheidsvaardigheden of van mensen in de palliatieve fase, aan ethische dilemma's en aan de mogelijkheden van eHealth. De vele voorbeelden uit de verpleegkundige praktijk helpen om nieuwe competenties te ontwikkelen en ermee te oefenen.

Rechtstreeks uit de praktijk

Het boek is verrijkt met een online leeromgeving vol verhalen en videoportretten van patiënten met uiteenlopende chronische aandoeningen, zoals diabetes, dementie, bipolaire stoornis en borstkanker. Verder zijn op de website opnames te vinden van verpleegkundige consulten: levensechte ontmoetingen met patiënten, in de spreekkamer en thuis. Deze echte verhalen en video's zetten verpleegkundigen aan tot nadenken en inspireren tot nieuwe werkwijzen in de zorg. Door de vele individuele en groepsopdrachten, ook voor stages, kunnen docenten en studenten Verpleegkunde er direct mee aan de slag.

Ondersteuning bij zelfmanagement

In het beroepsprofiel van verpleegkundigen staat het ondersteunen van zelfmanagement genoemd als kern van de professie. Maar... hoe doe je dat? Susanne van Hooft, verpleegkundige en docent-onderzoeker bij Hogeschool Rotterdam, richtte zich hierop in haar [promotieonderzoek](#). Zij concludeert: het ondersteunen van zelfmanagement is meer dan achterhalen wat iemand wil, of voorlichting geven over de aandoening. Het gaat er vooral om patiënten te helpen regie te krijgen over hun leven met een aandoening. Dat vraagt om een verschuiving van de basishouding van verpleegkundigen naar een meer coachende rol. In haar proefschrift *Between Expectations and Reality* beschrijft Van Hooft hoe verpleegkundigen hun focus kunnen verleggen.

Hiv op de werkvloer

Kan ik op mijn werk wel of niet open zijn over mijn hiv-status? Het is een groot dilemma waar veel mensen met hiv dagelijks mee worstelen, concludeert fysiotherapeute en docent-onderzoeker Marlies Wagener in haar [proefschrift](#) *Living with HIV: Implications for work participation*. Ook stigma's en fysieke of mentale problemen komen voor. De promovenda ontwikkelde, samen met beroepsverenigingen en de Hiv Vereniging, een multidisciplinaire richtlijn om de begeleiding van mensen met hiv op de arbeidsmarkt te verbeteren. Omdat tijdens de ontwikkeling van de richtlijn bleek hoe weinig kennis er is over werken met hiv, zijn er vervolgonderzoeken opgezet in samenwerking met het Erasmus MC en de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Promotieonderzoek combineert muziek en menswaardigheid

Monique Bussmann, verpleegkundige en docent-onderzoeker, richtte haar [promotieonderzoek](#) op de menswaardigheid van het werk in de ouderenzorg. Met hulp van muziek triggerde zij zorgmedewerkers hun persoonlijke verhalen te herinneren en vertellen. Uit deze levens- en loopbaanverhalen blijkt dat het werken in teamverband en een sfeer van vertrouwen en positiviteit essentieel is om het beste uit de zorgmedewerkers te halen. Er is regelmatig een gevoel van tekortschieten en de vertrouwde omgeving van het team is nodig om geduldig en gemotiveerd te blijven. Personeelsadviseurs die ook bij het onderzoek werden betrokken, ervoeren deze uitkomst als een eyeopener en werden geïnspireerd meer in goede en vertrouwde teams te investeren.

Testen aan het bed van de patiënt

De zorg kan niet zonder laboratoria. In een laboratorium vindt niet alleen onderzoek naar (nieuwe) medicijnen plaats, het is ook de plek voor diagnostiek. “Een simpele bloedtest kan bijvoorbeeld al uitwijzen of iemand een bepaalde ziekte heeft”, vertelt dr. Hang Le. Zij werd in april 2017 benoemd tot lector Labinnovatie en Point-of-Care Testing bij Kenniscentrum Zorginnovatie.

“In mijn [lectoraat](#) doe ik onderzoek naar technologische ontwikkelingen in het laboratorium. Een van die ontwikkelingen is Point-of-Care Testing. Dat betekent dat bepaalde testen niet in het lab worden gedaan, maar naast of in de buurt van het bed van de patiënt. Zo kan de arts direct handelen en anticiperen op de uitslag. Mensen hoeven dan dus niet meer speciaal naar een prikpost te komen om bloed te laten prikken. Een uitkomst, zeker voor erg zieke mensen”, legt Le uit. “Point-of-Care Testing kan ook gebruikt worden voor monitoring, bijvoorbeeld bij suikerziekte. Of voor het vroegtijdig signaleren van ziektes, maar dat staat echt nog in de kinderschoenen.”

Verbinding

Naast lector is Le laboratoriumspecialist klinische chemie bij Star-SHL. Door die dubbelfunctie verbindt ze onderwijs en onderzoek met elkaar en dat heeft zo z'n voordelen. Le: “Laatst hebben we nog een grote dataset gekregen van Star-SHL, afkomstig van hun onderzoek naar een betere en kostenefficiëntere diagnostiek voor vitamine B12-tekort. Nu mogen

onze studenten die dataset gebruiken voor hun onderzoeken, bijvoorbeeld naar de relatie tussen een tekort aan vitamine B12 en leeftijd, geslacht of eventuele ziektes.”

Samenwerken

Le hoopt als lector een setting te kunnen creëren waarin studenten en onderzoekers samenwerken aan vraagstukken uit de praktijk. “En dan bedoel ik niet alleen studenten van de opleiding Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek (BML), maar bijvoorbeeld ook studenten Verpleegkunde, Chemie of ICT. Van dat samenwerken met allerlei verschillende disciplines leren studenten ontzettend veel. En die competenties zijn essentieel voor hun latere carrière.” Daarnaast wil Le kijken of studenten zich al tijdens hun opleiding kunnen specialiseren bij een bedrijf, zoals Star-SHL, Erasmus MC of Wageningen University & Research. “Het zou toch mooi zijn als studenten zich al tijdens hun studie verder kunnen verdiepen in een bepaald onderwerp of onderzoek uit de praktijk?”

Het kan, het moet en het heeft effect

Het is vanzelfsprekend en iedereen weet het: onvoldoende bewegen kan de gezondheid schaden. Vele organisaties proberen mensen aan het bewegen te krijgen, maar we komen niet in beweging of we houden het niet vol om voldoende te blijven bewegen. Dat heeft gevolgen voor de volksgezondheid, het overlijdensrisico neemt toe en de zorgkosten stijgen. Tijdens zijn [openbare les](#) 'Bewegen naar gezondheid: het kan, het moet en het heeft effect' schetste lector Maarten Schmitt de verschillende kanten van gezond en ongezond beweeggedrag en van belemmeringen bij het uitvoeren van dagelijkse activiteiten. Met zijn lectoraat Bewegen naar Gezondheid zet Schmitt wetenschappelijke inzichten om in bruikbare, acceptabele en aantrekkelijke beweegprogramma's.

Sterkere zwangeren

'Een goed begin is het halve werk; verloskunde in de kern van preventie' luidde de titel van de [openbare les](#) van Hanneke Torij, lector Verloskunde en Geboortezorg. Tijdens deze lectorale rede ging Torij in op ontwikkelingen en uitdagingen in de geboortezorg, met specifieke aandacht voor achterstandsproblematiek. Samen met studenten en diverse professionals, lichtte ze toe hoe het lectoraat anticipeert op ontwikkelingen in de praktijk. Zowel door studenten zelf ontwikkelde producten als producten die voortkomen uit langer lopende studies werden hierbij gepresenteerd. Denk aan een buddyprogramma voor kwetsbare zwangeren, een samenwerkingsverband tussen geboortezorgprofessionals en een manier om huisbezoek vroeg in de zwangerschap vorm te geven.

Als thuis niet langer gaat

Steeds langer zelfstandig blijven wonen en het gat dat ontstaat met de langdurige zorg: in samenwerking met drie Rotterdamse ouderenbonden organiseerde het kenniscentrum er een [symposium](#) over. De inhoudelijke presentaties gingen in op ontwikkelingen die het ouderen mogelijk maken steeds langer thuis te blijven wonen. Bijvoorbeeld nieuwe manieren om mensen met dementie te helpen zo lang en waardig mogelijk thuis te wonen, zonder dat hun naasten overbelast raken. Het symposium maakte deel uit van het project Jong en Oud Samen Goud, waarin het verbinden van de generaties, van studenten met ouderen en wederkerigheid centraal staat. De interactie tussen ouderen en studenten in werkgroepen, leidde tot onderwerpen waarmee de studenten dit jaar aan de slag gaan.

Praktijkgericht onderzoek op Hogeschool Rotterdam

[Praktijkgericht onderzoek](#) is belangrijk voor Hogeschool Rotterdam om de verbinding met het onderwijs en de beroepspraktijk te maken. Dit versterkt het eindniveau van het bacheloronderwijs, doordat onderzoek en beroepspraktijk sterker en expliciet verankerd worden in alle curricula van de opleidingen. De verbinding tussen onderwijs en praktijkgericht onderzoek krijgt vorm in samenwerking tussen opleidingen, kenniscentra en centres of expertise. Zij schetsen samen met het werkveld een toekomstvisie van het betreffende werkveld (voor huidige en toekomstige professionals), die richting geeft aan de ontwikkeling van het onderwijs en aan de programmering van het onderzoek.

KENNISCENTRA

Creating 010, Business Innovation, Duurzame HavenStad, Talentontwikkeling en Zorginnovatie.

CENTRES OF EXPERTISE

Expertisecentrum Maatschappelijke Innovatie (EMI) en RDM Centre of Expertise.

Contactgegevens

BEZOEKADRES

Rochussenstraat 198
3015 EK Rotterdam
kamer RS.02.130

POSTADRES

Hogeschool Rotterdam
Kenniscentrum Zorginnovatie
Postbus 25035
3001 HA Rotterdam

T (010) 794 5185

E KenniscentrumZorginnovatie@hr.nl

W hr.nl/zorginnovatie

 [KCZorginnovatie](https://twitter.com/KCZorginnovatie)

Het secretariaat is bereikbaar op werkdagen van 09.00 tot 17.00 uur.

Colofon

Kenniscentrum Zorginnovatie, Hogeschool Rotterdam 2018

Tekst: Het Nederlands Tekstbureau

Beeld: Shutterstock, Irene Baten en Ronald van Gils

Vormgeving: Jargo Design

overtref jezelf

